

Warszawa, dnia 28 maja 2025 roku  
WP.4061.101.2025.AF

Sz. P.

**Aleksandra Kuśmierz**

Wiceprezes Zarządu

Stowarzyszenia na rzecz Praworządności  
w Szkołach

„Stowarzyszenie Umarłych Statutów”

Szanowna Pani,

odpowiadając na pismo Stowarzyszenia Umarłych Statutów z dnia 27.04.2025 r. (znak sprawy Stowarzyszenia: LU-4/2024) w sprawie przechowywania i rozporządzania przez Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Józefa Chełmońskiego w Nałęczowie pracami dyplomowymi i innymi pracami uczniów oraz absolwentów tejże Szkoły, w związku z dokonaną przez Wizytator CEA analizą, Centrum Edukacji Artystycznej uprzejmie przekazuje poniższe informacje.

1. Przeprowadzona analiza w przedmiotowej sprawie potwierdziła nieprawidłowości w postaci zobligowania uczniów do pozostawienia swoich prac dyplomowych w archiwum szkoły na okres 2 lat (§ 20 ust. 25 Statutu Szkoły). Odnosząc się do okresu przechowywania prac uczniów należy wskazać, że zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne szkoły i placówki artystyczne dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji, prace kontrolne i egzaminacyjne uczniów są przechowywane przez szkołę przez okres roku, chyba że przepisy w sprawie ramowych statutów publicznych szkół i placówek artystycznych stanowią inaczej. Ponadto statut szkoły jako regulacja wewnętrzna danej placówki nie może kreować stosunków prawnorzeczowych pomiędzy szkołą a uczniami. Przywołane postanowienie Statutu Szkoły § 20 ust. 25 nakładające na uczniów obowiązek pozostawiania prac dyplomowych w archiwum przez arbitralnie ustanowiony czas i bez konsultacji z autorami prac należy uznać za niewywołujące rzeczywistych skutków prawnych.
2. W zakresie zarzutu Stowarzyszenia dotyczącego niezawierania przez Szkołę umów/licencji i niewłaściwego postępowania z innymi pracami uczniów ustalono, że:
  - a) Szkoła opiera się na sporządzonym „Oświadczeniu o nieodpłatnym przekazaniu prac semestralnych z całego okresu nauki na rzecz Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Józefa Chełmońskiego w Nałęczowie po zakończeniu edukacji.” W opinii CEA treść powyższego dokumentu jest niezgodna z art. 41 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Oświadczenie o przekazaniu lub dwustronna umowa o przeniesienie autorskich praw

majątkowych powinny dotyczyć danej rzeczy a nie wszystkich nieokreślonych bliżej prac z całego okresu nauki. Poza tym należy pamiętać, że umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych lub licencje powinny wyraźnie wymieniać pola eksploatacji określone przez właściciela pracy, co wynika z art. 41 ust. 2 ww. ustawy. Ponadto należy wskazać, że szkoła jako jednostka nieposiadająca osobowości prawnej nie może stać się właścicielem przekazanych przez uczniów prac. Prawa własności nabywa organ prowadzący szkołę, czyli w tym przypadku Skarb Państwa. Zatem podpisanie oświadczenia, o którym mowa, określającego przejście prawa własności na szkołę należy uznać za niewywołujące rzeczywistych skutków prawnych. Konieczne jest zatem zawieranie stosownych umów dwustronnych niezbędnych do legalnego korzystania przez szkołę z prac uczniów.

- b) CEA zakwestionowało również wewnątrzszkolny dokument pn. „Oświadczenie zgoda na dysponowanie przez szkołę pracami semestralnymi ucznia”. Podpisując ww. oświadczenie uczeń zobowiązuje się do wyrażenia zgody na dysponowanie przez szkołę wszystkimi pracami wykonanymi na przedmiotach artystycznych i nawet tymi, których uczeń jeszcze nie wykonał – w okresie 5 lat edukacji w trakcie pobierania nauki. Powyższe działanie Szkoły należy uznać za wykraczające poza ramy określone przywołanym § 8 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne szkoły i placówki artystyczne dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji. Prace plastyczne uczniów powstające w trakcie ich edukacji są pracami kontrolnymi dokumentującymi przebieg nauczania, w związku z tym okres ich przechowywania wynosi rok, a nie pięć lat. Ponadto w przypadku przechowywania prac uczniów przez okres roku nie jest wymagana zgoda ucznia, gdyż obowiązek w powyższym zakresie przewidziany jest w akcie wyższego rzędu. Dodatkowo należy wskazać, że nie ma prawnej możliwości aby w zakres umowy przenoszącej autorskie prawa majątkowe czy też umowy licencyjnej wchodziły utwory, które jeszcze nie powstały. Przedmiotem umów w zakresie autorskich praw majątkowych mogą być wyłącznie utwory o charakterze indywidualnym, skonkretyzowane, utrwalone i już istniejące.
3. W związku z nieprawidłowościami opisanymi w pkt. 2 lit a i b, dokonana przez Wizytatora CEA analiza potwierdziła również zasadność uwagi Stowarzyszenia dotyczącej przekazywania przez szkołę prac plastycznych uczniów innym podmiotom bez podpisywania z uczniami/rodzicami licencji uprawniających do takiego działania. Szkoła jako jednostka nieposiadająca osobowości prawnej nie jest właścicielem prac uczniów, w przypadku poprawnego zawarcia dwustronnej umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych nabywcą jest Skarb Państwa, który jest organem prowadzącym dla Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Józefa Chelmońskiego w Nałęczowie.
4. Potwierdzono również zgłoszenie dotyczące sytuacji, w której uczniowie stawiani są przed wyborem zrzeczenia się praw do swoich prac na rzecz szkoły albo złożenia wniosku o ich wydanie, który to wniosek może być rozpatrzony negatywnie. Powyższe działanie Szkoły należy uznać za niezgodne

z art. 140 KC, a uczniowie jako właściciele prac nie są zobowiązani do składania jakichkolwiek wniosków w przedmiotowym zakresie.

5. CEA zakwestionowało również postanowienia dokumentu pn. „Procedury здаwania prac do magazynu, ich przechowywania wydawania uczniowi”. W opinii CEA żaden wewnętrzny dokument szkolny nie może nakazywać uczniowi/rodzicom udzielania zgody na dysponowanie przez szkołę pracami semestralnymi ucznia oraz pracami wykonanymi na przedmiotach artystycznych w celach wystawowych, konkursowych i promocyjnych w okresie pięcioletniej edukacji ucznia w szkole (pkt 1 ww. Procedury). Zapisy ww. Procedury, należy uznać za nieważne z mocy prawa i niewywołujące skutków prawnych, a tym bardziej nie mogą być kierowane do kandydatów do szkoły.

Należy również wskazać na nieprawidłowość następujących zapisów ww. Procedury:

- a) pkt 4, zgodnie z którym *„Uczeń klasy piątej pod koniec roku szkolnego lub absolwent może ubiegać się o zwrot prac z klas 1-4, po złożeniu podania do dyrektora.”*;
- b) pkt 5, zgodnie z którym *„Prace dyplomowe (egzaminacyjne) pozostają w szkole i zostają zdane do magazynu na okres dwóch lat od obrony dyplomu, po wyrażeniu pisemnej zgody przez ucznia. Po tym okresie absolwent może ubiegać się po złożeniu podania o zwrot pracy (...)”*.

Jak już wskazano, szkoła przechowuje prace kontrolne uczniów przez okres roku, po tym czasie ma obowiązek ich zwrotu. Uczniowie jako właściciele prac nie są zobowiązani do składania wniosku o zwrot swoich prac. Ponadto szkoła nie może jednostronnie narzucać uczniom sposobów postępowania z własnymi pracami plastycznymi. To uczeń niepełnoletni z rodzicem lub uczeń pełnoletni samodzielnie decydują o postępowaniu ze swoją własnością. Uczeń, rodzic czy absolwent może ze szkołą zawrzeć jedynie umowę zgodną z przepisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Mając powyższe na uwadze Centrum poinformuje Dyrektora Szkoły o ustaleniach postępowania wyjaśniającego i wyda stosowne zalecenia.

Z poważaniem

Dyrektor

Centrum Edukacji Artystycznej

dr Zdzisław Bujanowski

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/